

Til lovforslag nr. L 69. Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 27. november 2003

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om hjemmeservice

(Ændring af den bidragsberettigede persongruppe m.v.)

[af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 7. november 2003 og var til 1. behandling den 14. november 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henviset til behandling i Erhvervsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 7. november 2003 sendte økonomi- og erhvervsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget, jf. alm. del – bilag 72 (også omdelt på lovforslaget, jf. L 69 – bilag 17).

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser fra Erhvervs- rengøring & Hjemmeservice og Fælles Foreningen for Hjemmeservice.

Deputationer

Endvidere har Fælles Foreningen for Hjemmeservice mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 33 spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, DF, KF, RV og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Såfremt ændringsforslaget ikke vedtages, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Socialdemokratiet bemærker, at hjemmeserviceordningen blev indført som forsøgsordning i 1994, senere som permanent ordning fra 1997, hvor der kunne ydes offentligt tilskud til forskellige typer rengørings- og vedligeholdelsesopgaver i hjemmet, dvs. rengøring og tidligere også havearbejde til private kunder. Siden er der omkring ordningen vokset et etableret erhverv op, der i 2001 efter daværende erhvervsminister Ole Stavads opgørelse viste to kendsgerninger, nemlig

- at hjemmeservicevirksomhederne beskæftigede henved 5.000 mennesker,
- at de omsatte henved 1 mia. kr.

På kort tid blev hjemmeservice således en del af mange menneskers hverdag, da op mod hver tiende husstand brugte hjemmeservice. Ordningen var især velegnet for travle børnefamilier, hvor begge forældre havde et krævende arbejde.

Hertil kommer muligheden for, at de ældre kunne få ekstra hjælp til rengøringsarbejde og lignende. Hjemmeservicen har derfor været en udbredt succes set fra forbrugernes synspunkt.

Hjemmeserviceordningen har samtidig haft den vigtige effekt, at den har givet arbejde til mange korttidsuddannede samt til mange etniske danskere, og ordningen har ikke mindst sluset mange fra kontanthjælp eller understøttelse over i arbejde. Desuden har ordningen været samfundsøkonomisk givende, idet samfundet har fået større indtægter i form af skat og moms, end det har brugt i tilskud.

Desværre har regeringen valgt at følge sin forringelse af hjemmeservice fra den 12. marts 2002 op med endnu én. I august 2003 stod det klart, at regeringen ville skære yderligere i hjemmeservicen, som finansministeren skrev i præsentationspjecen »Velfærd med klare værdier«, og som det nu er konkretiseret med dette lovforslag om at ændre hjemmeserviceordningen.

Lovforslaget indebærer, at kun førtidspensionister eller alderspensionister på mindst 65 år kan få tilskud for fremtiden, og endvidere sænker ministeren tilskudsloftet til 6.000 kr. Hjemmeservice til andre vil derefter fremover blive betalt 100 pct. af brugeren, hvis den overhovedet vil blive benyttet. I bemærkningerne til lovforslaget skriver ministeren:

»Statens udgifter til hjemmeservice udgjorde 316,2 mio. kr. i 2002. Udgiften i 2003 forventes at blive 229,4 mio. kr. Det anslås, at statens udgifter til hjemmeservice med lovforslaget vil blive reduceret med 129,1 mio. kr. i 2004, fra 229,4 mio. kr. til 100,3 mio. kr., og de følgende år vil udgiften blive reduceret med 149,4 mio. kr. til 80,0 mio. kr.«

Disse besparelsesmål er imidlertid slet ikke holdt op mod de indtægter, som gør hjemmeserviceordningen til en indtægtskilde for staten. Under udvalgsarbejdet har socialdemokraterne stillet en række spørgsmål om dette forhold, der dog er blevet besvaret ganske utilfredsstillende, blandt andet fordi ministeren slår sig til tåls med den opfattelse, at hver eneste afskediget fra hjemmeserviceerhvervet går direkte over i anden beskæftigelse uden en kortere eller længere periode på dagpenge.

Socialdemokraterne er af den opfattelse, at hjemmeserviceordningen reelt vil forsvinde fra nytår, idet det skønnes, at der i første omgang vil

blive tale om omkring 1.000 færre ansatte i hjemmeserviceerhvervet, og i en tid, hvor ledigheden stiger med 50 personer hver dag, vil Socialdemokraterne afvise at mangedoble dette tal fra den 1. januar, hvor indskrænkningen skal finde sted.

Ministeren har fremført det argument, at ordningen kun i begrænset omfang har fjernet sort arbejde. Ministeren har imidlertid ikke vist sig villig til at foretage nye beregninger, der kunne bekræfte eller afkræfte denne påstand, hvad Socialdemokratiet finder dybt kritisabelt. Erhvervsfremmestyrelsen kom under daværende erhvervsminister Pia Gjellerup frem til, at ordningen klart begrænsede det sorte arbejde.

Det væsentligste ved ordningen er imidlertid den arbejdsmarkedspolitiske effekt, der har fremskaffet værdige jobmuligheder for mennesker, som kunne have vanskeligt ved at få job, herunder især grupper af kortvarigt uddannede, som har været væk fra arbejdsmarkedet i længere tid, samt folk af anden oprindelse end dansk.

Regeringen har heller ikke fremlagt aktuelle samfundsøkonomiske beregninger af ordningens følger, så situationen fra den seneste vurdering i 2000 kunne opdateres. Socialdemokraterne afviser, at det i en situation, hvor 50.000 arbejdspladser er forsvundet siden marts 2002, skulle være et fornuftigt arbejdsmarkedspolitisk træk at skære yderligere i hjemmeserviceordningen.

Oven i købet overser ministeren fuldkommen de problemer, der vil opstå, når ordningen skal træde i kraft pr. 1. januar 2004. Ministeren har været fuldkommen afvisende over for, at mange ansatte har så lange opsigelsesvarsler, at hjemmeservicefirmaerne vil løbe ind i økonomiske vanskeligheder på grund af disse forpligtelser.

Socialdemokraterne har under lovforslagets 1. behandling nævnt, at den nuværende statsminister i dagbladet B.T. den 20. november 2001 lovede at bevare hjemmeserviceordningen. Det synspunkt er Socialdemokraterne helt enige med statsministeren i, men det må altså konstateres, at det synspunkt ikke gælder længere. Socialdemokraterne kunne dog ikke se, at statsministeren her har afgivet et tidsbegrænset løfte, hvorfor Socialdemokratiet konstaterer, at regeringen på ny har brudt et løfte til befolkningen, ganske som i skandalen om de supplerende dagpenge.

Socialdemokraterne har under udvalgsbehandlingen ikke fundet anledning til at ændre

disse synspunkter og vil stemme imod ved 3. behandling, såfremt det stillede ændringsforslag ikke vedtages.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer for det stillede ændringsforslag.

Enhedslisten bemærker, at der for anden gang siden valget i 2001 er tale om et klokkeklart løftebrud fra regeringen. Den 19. november 2001 afgav den senere statsminister, Anders Fogh Rasmussen, et løfte:

»Vi har ingen planer om at ændre hjemmeserviceordningen, den opfylder nogle behov.«

Første gang dette løfte blev brudt, var i forbindelse med finansloven for 2003, og med det aktuelle forslag er hjemmeserviceordningen ændret til ukendelighed.

Konsekvenserne af lovforslaget vil blive et tab af ca. 1.000 arbejdspladser. Primært arbejdspladser til folk med ingen eller kun lidt uddannelse. Samtidig vil det medføre en stigning i omfanget af sort arbejde, som er en kendt foreteelse inden for rengøringsområdet.

Alene dagpengeudgifterne til 1.000 nye arbejdsløse overstiger besparelsen på 149 mio. kr., som forslaget fuldt indfaset vil betyde. Dertil kommer tab af moms og skatteindtægter, så det alt i alt kan konstateres, at hver eneste tabt hjemmeservicetime koster staten ca. 100 kr.

Enhedslisten må med beklagelse konstatere, at økonomi- og erhvervsministeren under udvalgsbehandlingen ikke har forholdt sig til de påpegede konsekvenser af lovforslaget i form af tabte arbejdspladser, tabte skatte- og momsindtægter til staten og stigningen i omfanget af sort arbejde (jf. ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 17-19).

Enhedslisten stemmer for det af Socialdemokraterne stillede ændringsforslag, da det giver mulighed for en mildning af konsekvenserne af lovforslaget.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF og EL):

Til § 2

1) Datoen ændres fra »1. januar 2004« til: »1. januar 2005«.

[Udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at lovens ikrafttræden udskydes et år, således at hjemmeservicevirksomhederne kan nå at omstille deres virksomheder, herunder uddanne social- og sundhedshjælpere. Når det første hold social- og sundhedshjælpere er uddannet, har virksomhederne mulighed for at få nye opgaver i medfør af frit-valg ordningen på hjemmehjælpsområdet. Virksomhederne vil således kunne minimere tabet af arbejdspladser.

Else Winther Andersen (V) Kim Andersen (V) Rikke Hvilshøj (V) fmd. Christian Lund Jepsen (V)

Colette L. Brix (DF) nfm. Poul Fischer (DF) Carina Christensen (KF) Lars Barfoed (KF)

Jann Sjursen (KD) Frode Sørensen (S) Jan Trøjborg (S) Jens Peter Vernersen (S)

Ole Vagn Christensen (S) Peder Sass (S) Anne Grete Holmsgaard (SF) Naser Khader (RV)

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 69

Bilagsnr.	Titel
1	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
2	Spm. 1 om kommentar til artikel i Politiken af 12/11-03: »Virksomheder nægter at udfordre det offentlige«, til økonomi- og erhvervsministeren
3	Henvendelse af 15/11-03 fra Erhvervsrengøring & Hjemmeservice
4	Spm. 2 om kommentar til henvendelse af 15/11-03 fra Erhvervsrengøring & Hjemmeservice, til økonomi- og erhvervsministeren
5	Spm. 3 om beregninger af effekten på beskæftigelsen, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 4, om der efter ministerens mening er subsidiering af hjemmeservicefirmaer og dermed en ulige konkurrencesituation mellem offentlige og private leverandører m.v., til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 5, om de påståede begyndende flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet har relevans for rekrutteringen af hjemmeserviceudbydere, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 6 om beregning af ekstraudgifter i forbindelse med dagpenge, jf. ministerens kommentar i alm. del – bilag 72, s. 3, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 7 om, hvorledes gruppen af ansatte i hjemmeservicebranchen er sammensat, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 8, om beskæftigelsesmuligheder ikke synes at være så relevante som i 1993, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 9 om, hvor mange hjemmeservicevirksomheder der hidtil har budt på offentlige serviceydelser efter udfordringsretten m.v., til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 10, om ministeren vil følge Socialministeriets henstilling om en mere præcis formulering, jf. Erhvervsudvalgets alm. del – bilag 72, s. 5, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 11 om provenutab som følge af faldende indtægter af moms og skat, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 12 om beregninger fra Fælles Foreningen for Hjemmeservice og Danske Hjemmeservicevirksomheders Brancheforening, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 13 om ministerens bemærkning i Erhvervsudvalgets alm. del – bilag 72, s. 6, om tiltrækning af nye kunder, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 14 om Finansstyrelsens forslag om en tilskudsgrænse på 6.000 kr., til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 15 om beregninger af hjemmeservicebranchens udgifter, hvis medarbejderne skal opsiges pr. 1. januar 2003, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 16 om ændringer som følge af Socialministeriets høringssvar, til økonomi- og erhvervsministeren
6	Henvendelse af 6/11-03 samt materiale i forbindelse med foretræde 13/11-03 fra Fælles Foreningen for Hjemmeservice
7	Svar på spm. 2 om kommentar til henvendelse af 15/11-03 fra Erhvervs rengøring & Hjemmeservice, fra økonomi- og erhvervsministeren

Bilag til bet. o. lovf. vedr. hjemmeservice

Bilagsnr.	Titel
8	Svar på spm. 1 om kommentar til artikel i Politiken af 12/11-03: »Virksomheder nægter at udfordre det offentlige«, fra økonomi- og erhvervsministeren
9	Svar på spm. 3 om beregninger af effekten på beskæftigelsen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 4, om der efter ministerens mening er subsidiering af hjemmeservicefirmaer og dermed en ulige konkurrencesituation imellem offentlige og private leverandører m.v., fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 5, om de påståede begyndende flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet har relevans for rekrutteringen af hjemmeserviceudbydere, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 6 om beregning af ekstrapaidgiver i forbindelse med dagpenge, jf. ministerens kommentar i alm. del – bilag 72, s. 3, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 7 om, hvorledes gruppen af ansatte i hjemmeservicebranchen er sammensat, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 8, om beskæftigelsesmuligheder ikke synes at være så relevante som i 1993, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 9 om, hvor mange hjemmeservicevirksomheder der hidtil har budt på offentlige serviceydelser efter udfordringsretten m.v., fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 10, om ministeren vil følge Socialministeriets henstilling om en mere præcis formulering, jf. Erhvervsudvalgets alm. del – bilag 72, s. 5, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 11 om provenutab som følge af faldende indtægter af moms og skat, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 12 om beregninger fra Fælles Foreningen for Hjemmeservice og Danske Hjemmeservicevirksomheders Brancheforening, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 14 om Finansstyrelsens forslag om en tilskudsgrænse på 6.000 kr., fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 15 om beregninger af hjemmeservicebranchens udgifter, hvis medarbejderne skal opsiges pr. 1. januar 2003, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 16 om ændringer som følge af Socialministeriets høringssvar, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 13 om ministerens bemærkning i Erhvervsudvalgets alm. del – bilag 72, s. 6, om tiltrækning af nye kunder, fra økonomi- og erhvervsministeren
10	Udkast til betænkning
11	Spm. 17 om merudgift for staten, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 18 om, hvorvidt staten får færre midler til rådighed, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 19 om sort arbejde, til økonomi- og erhvervsministeren
12	Svar på spm. 18 om, hvorvidt staten får færre midler til rådighed, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 19 om sort arbejde, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 17 om merudgift for staten, fra økonomi- og erhvervsministeren
13	Meddelelse om udskydelse af betækningsafgivelse
14	Spm. 20 om, hvor mange ledige hjemmeservicemedarbejdere Århus, Vejle og Frederiksborg Amtskommuner kan forvente, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 21 om, hvor mange ledige medarbejdere i hjemmeservice-branchen Nordjyllands, Bornholms og Roskilde Amtskommuner kan forvente i løbet af et års tid, til økonomi- og erhvervsministeren
21	Udvalgenes betænkninger m.m. (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 22 om ændring af igangsætningstidspunktet for ændringerne i hjemmeserviceordningen til januar 2005, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 23 om ledigheden i september 2003 og senere blandt ufaglærte og kortuddannede, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 24 om beregninger vedrørende, hvordan man kommer frem til, at 2/3 af den nuværende efterspørgsel forventes opretholdt, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 25, om det er muligt med baggrund i indberetninger til ToldSkat og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at fremlægge tal vedrørende særlige oplysninger om ansatte, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 26 om, hvor de ledige hjemmeservicemedarbejdere forventes at komme i arbejde, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 27 om den administrative byrde ved at skulle kontrollere, om kunderne har overskredet beløbet på 6.000 kr. pr. kvartal ved service fra andre hjemmeservicevirksomheder, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 28 om antallet af ledige betyder udgifter for statskassen, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 29, om tabt moms, tabt skat, udgifter til dagpenge og andre sociale udgifter overstiger statens besparelser på tilskuddet til hjemmeserviceordningen, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 30, om regeringen forventer en stigning i det sorte arbejde med baggrund i planlagte ændringer i hjemmeserviceordningen, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 31 om yderligere ændringer i hjemmeserviceordningen, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 32 om, hvad hjemmeservicevirksomheder skal opfylde for at blive godkendt til at udføre den hjælp, som i dag udføres af hjemmeplejen, til økonomi- og erhvervsministeren
	Spm. 33, om branchen har fået et rimeligt varsel med information i Hjemmeservice-Nyt i september 2003 og med lovforslaget fremsat i november 2003, til økonomi- og erhvervsministeren
15	2. udkast til betænkning
16	Økonomi- og erhvervsministerens svar på spørgsmål nr. S 719 om hjemmeserviceordningen stillet af Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)
17	Høringssvar og høringsnotat, fra økonomi- og erhvervsministeren
18	3. udkast til betænkning
19	<p>Svar på spm. 20 om, hvor mange ledige hjemmeservicemedarbejdere Århus, Vejle og Frederiksborg Amtskommuner kan forvente, fra økonomi- og erhvervsministeren</p> <p>Svar på spm. 21 om, hvor mange ledige medarbejdere i hjemmeservicebranchen Nordjyllands, Bornholms og Roskilde Amtskommuner kan forvente i løbet af et års tid, fra økonomi- og erhvervsministeren</p> <p>Svar på spm. 22 om ændring af igangsætningstidspunktet for ændringerne i hjemmeserviceordningen til januar 2005, fra økonomi- og erhvervsministeren</p> <p>Svar på spm. 23 om ledigheden i september 2003 og senere blandt ufaglærte og kortuddannede, fra økonomi- og erhvervsministeren</p> <p>Svar på spm. 24 om beregninger vedrørende, hvordan man kommer frem til, at 2/3 af den nuværende efterspørgsel forventes opretholdt, fra økonomi- og erhvervsministeren</p> <p>Svar på spm. 25, om det er muligt med baggrund i indberetninger til ToldSkat og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at fremlægge tal vedrørende særlige oplysninger om ansatte, fra økonomi- og erhvervsministeren</p>

Bilagsnr.	Titel
	Svar på spm. 26 om, hvor de ledige hjemmeservice medarbejdere forventes at komme i arbejde, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 27, om den administrative byrde ved at skulle kontrollere, om kunderne har overskredet beløbet på 6.000 kr. pr. kvartal ved service fra andre hjemmeservicevirksomheder, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 28 om antallet af ledige betyder udgifter for statskassen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 29, om tabt moms, tabt skat, udgifter til dagpenge og andre sociale udgifter overstiger statens besparelser i tilskuddet til hjemmeserviceordningen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 30, om regeringen forventer en stigning i det sorte arbejde med baggrund i planlagte ændringer i hjemmeserviceordningen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 31 om yderligere ændringer i hjemmeserviceordningen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 32 om, hvad hjemmeservicevirksomheder skal opfylde for at blive godkendt til at udføre den hjælp, som idag udføres af hjemmeplejen, fra økonomi- og erhvervsministeren
	Svar på spm. 33, om branchen har fået et rimeligt varsel med information i HjemmeserviceNyt i september 2003 og med lovforslaget fremsat i november 2003, fra økonomi- og erhvervsministeren